

večernica 2010

ZA LETO 2009

Večernico, nagrado za najboljše mladinsko literarno delo v minulem letu, sta leta 1997 ustanovila Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc ter revija *Otrok in knjiga*, od vsega začetka jo podeljuje ČZP Večer, ki je od leta 2007 tudi tretjiinski lastnik nagrade.

Za letošnjo večernico je žirija v sestavi: Melita Forstnerič Hajnšek (predstavnica ČZP Večer), dr. Dragica Haramija (predstavnica Podjetja za promocijo kulture Franc-Franc), Ida Mlakar (predstavnica Zveze bibliotekarskih društev Slovenije in Slovenske sekcija IBBY), Manca Perko (predstavnica revije *Otrok in knjiga*) in njen predsednik Vlado Žabot (predstavnik Društva slovenskih pisateljev) presojala med **244 slovenskimi izvirnimi deli**, ki so izšla z letnico 2009. Po prvi razpravi in utemeljitvah kakovosti posameznih del je žirija po metodi izločanja ohranila za nadaljnjo presojo 60 del. Na drugi seji je žirija ohranila 10 del, na tretji je izglasovala pet nominirancev, na zadnji seji, ki je bila 13. septembra v Mariboru, pa je izglasovala dobitnika nagrade: knjigo **Bine Štampe Žmavc *CESAR IN ROŽA***.

Nominirana dela za letošnjo večernico so bila:

Mate Dolenc: *Kraljičin lipicanec in druge zgodbe*. Ilustr. Adriano Janežič. Ljubljana: Mladinka, 2009

Grega Hribar: *Hotel sem samo ...* Ilustr. Luka Umek. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2009 (zbirka Najst)

Svetlana Makarovič: *Mi, kosovirji*. Ilustr. Suzi Bricelj. Dob pri Domžalah: založba Miš, 2009

Bina Štampe Žmavc: *Cesar in roža*. Ilustr. Alenka Sottler. Dob pri Domžalah: Miš, 2009

Dim Zupan: *Hektor in male ljubezni*. Ilustr. Andreja Gregorič. Ljubljana: Mladika, 2009 (Hektor).

Utemeljitev žirije za nagrado:

Z nagrajenim delom *Cesar in roža* Bina Štampe Žmavc prelomi tradicijo svoje značilne pravljичne poetike. Skozi živo upovedovanje pomembnih bivanjskih tem vzpostavljena ironična, mestoma tudi groteskna distanca do prepoznavnih klasičnih pravljичnih motivov in likov se namreč razkrije kot prefinjeno problematiziranje pravljice in pravljичnosti našega časa. Posamezne zgodbe le še v svojih tematskih, motivnih in fabulativnih komponentah ostajajo pravljice, vendar pa je njihovo bistvo provokativno posodobljeno, kot tako pa, v sozvočju s

prevladajočim mišljenjem in vrednotami našega časa, profanirano in demitizirano. Tako avtorica učinkovito razgalja manjkanje mitske utemeljenosti sodobnega življenja, manjkanje stika s svetim in arhetipskim. Točka, v kateri bi človeško samozavedanje in samoprepoznavanje moralo biti utemeljeno v svoji mitski privzdignjenosti in poglobljenosti v odrešujočo vrednoto ali svetost, točka, v kateri bi se lahko porajala tudi tradicionalna pravljíčnost, boleče manjka. Ravno ta boleča razočaranost svetega v grenko ironičnost ali grotesknost pravljíčnega fabulativnega ter tematskega in motivnega okolja pa v vsaki posamezni zgodbi posebej in v zbirki kot celoti s svojo estetsko učinkovitostjo bralca opozarja in drami iz njegove sodobne odtujenosti.

Knjiga *Cesar in roža* je utemeljena na skupni tematski osnovi, ki nas opozarja, da resnične kvalitete in vrednote človeškega bivanja ni mogoče doseči z zunanjo podobo, z videzom ali bogastvom, temveč zgolj s srčnostjo. Kljub tej skupni osnovi pa se vsaka zgodba odpira in ostane odprta po svoje, saj avtorica v njih noče podajati enoznačnih odgovorov o sreči in resnici – vsekakor pa nakazuje, da so za srečo pomembne predvsem etične odlike ljudi in v njih utemeljena človeška medsebojnost. Le na tej osnovi in v takšnem okolju se namreč lahko vzpostavlja svetost življenja, zavest o njegovi enkratnosti, čudežnosti – s tem pa tudi tista pristna, nezlagana, morda odrešujoča pravljíčnost, ki jo v našem času pogrešamo.

Bina Štampe Žmavc in predsednik žirije Vlado Žabot